

Mely esetek igazolásakor van esély a kártérítés igénylésére?

1. A mérgezést okozó hatóanyagot a méhekben és a növényben is beazonosították.
2. A mérgezést okozó hatóanyag a méhekben kimutatásra került a hatóság által, de növényi forrást nem találnak hozzá.
3. A növényben kimutattak olyan hatóanyagot, ami taglózó és gyors lebomlású. Ennek természetéből az következik, hogy a méhcsaládok nyom nélkül kiürülnek, azaz a méhek eltűnnek. A megtalált hullákból a hatóanyag azonban már nem mutatható ki.
4. Szándékosan okozott mérgezések.

Mit kell tenni annak érdekében, hogy a biztosító társaság megalapozottnak ítélje kárigényünket?

Kezdeményezni kell az ilyen esetben előírt hatósági eljárást, amelyhez segítséget nyújt a „Teendők méhmérgezés esetén”c. kiadványunk, vagyis az alább részletezett lépéseket kell megtennünk:

Fel kell ismernünk a mérgezéssel kapcsolatos tüneteket:

Melyek ezek?

1. Méhhullák tömegét találjuk a kaptárak előtt, illetve a méhklások aljdeszkáin. A méhek lehullása több napon keresztül elhúzódva történik.
2. Az előző tünetcsoporttal ellentétben **nincsenek méhhullák a kaptárakban, illetve azok környékén**, a méhészt viszont több léptéves eltűnését tapasztalja.
3. A kaptárak méhállományának eltűnését esetlegesen a kaptárak környékén megfigyelhető **mászkaló (röpülésre képtelen) méhek tömeges feltűnése** kíséri
Megjegyzés: ezeknek a tüneteknek kialakulását természetesen több, tisztán kórtani tényező-pl. súlyos nozéma, vírusok, spiroplazmák stb. is előidézhetik, sőt az sem kizárt, hogy a növényvédelem mellett a „mászkalást” ezek együttese idézi elő...

FONTOS: A kórtani tényezők önállóan nem okozzák a családokban hirtelen észlelt népesség csökkenést.

Mit tegyen a méhészt?

1. A 43/2010. FVM rendelet 15§ (4) bekezdésének értelmében a növényvédő szer felhasználásának következtében észlelt elhullást a méhésztnek az észlelést követően **haladéktalanul be kell jelenteni a hatóság felé.**
2. Kárbejelentő lapját kitöltve, aláírva küldje be az omme@omme.hu e-mail címre.

Milyen következménye lehet annak, ha nem jelentjük be a mérgezés gyanúját?

A bejelentés elmulasztása azt jelenti, hogy a károsult méhésztárs nem tanúsít jogkövető magatartást. Ráadásul illető földrajzi körzetben nincsen visszajelzés az elvégzett növényvédelmi munka által okozott kárról, ennek következtében a helytelen növényvédelmi gyakorlat állandósulni fog. A mérgezési esetek ismétlődnek.

Milyen lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy a kárigén érvényesíthető legyen?

1. lépés: A hatóság értesítése a káreseményről
2. lépés: A hatósági felderítés folyamata
3. lépés: A kárfelmérés folyamata
4. A hatóság által kialakított ökotoxikológiai értékelés elkészítése.

1. lépés A hatóság értesítése:

Az észlelést követően haladéktalanul értesítse a méhegészségügyi felelőst, aki felveszi a kapcsolatot a területileg illetékes hatósági állatorvossal, aki tájékoztatja az illetékes növényvédelmi felügyelőt. Belőlük áll a mintavételi bizottság.

2. lépés A felderítés folyamata (a bizottság tagjai és feladataik):

- a. Méhegészségügyi felelős (méhhullákat gyűjt a kórtani és a kémiai vizsgálatok számára), tehát a méhtetemekből két vizsgálatra kell mintát gyűjteni.
- b. Állatorvos (részt vesz a méhhullák begyűjtésébe és a minta lezárásában).
- c. Növényvédelmi felügyelő (a növényi minták begyűjtésért felelős),
- d. Károsult,
- e. Vélelmezett károkozó, akinek a távolmaradása esetén a mintavétel természetesen lefolytatható.

Megjegyzés:

Az egyes tünetcsoportokat eltérő hatóanyagok alkalmazása okozhatja. **FIGYELEM: Sajnos a hatósági szakemberek részéről elő szokott fordulni az a kifogás, miszerint a méhhullák hiányában (méh eltűnés, mászkálás) nem bizonyítható a méhmérgezés ténye, ennek megfelelően sok esetben a mintavételi eljárás le sem zajlik. Fontos, hogy az ilyen szituációkban is ragaszkodjunk ahhoz, hogy ez ne történjék meg, tehát a mintavételeket mindenképpen le kell folytatni. Ha más nem áll rendelkezésre, akkor a mérgezés forrásául szolgáló növényállományt kell felderíteni. A jegyzőkönyvekben rögzíteni kell azt a tényt, hogy a családokban felborult a fiasítás, a frissen behordott méz és a takaró népesség aránya.**

A friss méhhullák, vagy a mászkáló méhek gyűjtését megkönnyítheti, ha a kaptárak elé fóliát terítünk a károk észlelésekor.

Jelen kell-e lennie a mintavételnél a területileg illetékes önkormányzat által biztosított hatósági tanúnak?

NEM (az ő jelenlétét semmi nem írja elő)

Mennyi legyen az egyes minták mennyisége?

Méhhullák kórtani célra: 300-500 db

Méhhullák kémiai analízis céljára: 300 g.

Növényi minták: 1-1 kg a méhek által látogatott (virágzó) növényi részekből (szárdarabok, levelek ne legyenek benne).

Virágzó gyümölcsfák vagy pl. dinnye ültetvény esetében a növényi minta mennyisége 300-500 g is lehet.

Milyen adatokra lesz kíváncsi a hatóság a jegyzőkönyvek kitöltésekor?

1. Tenyészet kód,
2. Ügyfél azonosító (régii nevén: MVH regisztrációs szám)
3. A TIR rendszerbe bejelentett méhcsaládszám.
4. A 70/2003. FVM rendeletben előírt bejelentési kötelezettségek meglétének ellenőrzése (vagyis a méhészkedés tényének év elején, vagy a tevékenység megkezdését követően történő bejelentése. A vándorlásnak önkormányzatnál történő bejelentése. Ez utóbbihoz csatolni kell a vándorlásokhoz szükséges állatorvosi igazolást).
5. A jegyzőkönyvek felvételénél jó, ha be tudjuk mutatni az utolsó TIR igazolást, amellyel a méhcsaládok számát tudjuk igazolni.
6. A méhcsaládok gyógyszeres kezelésének nyilvántartása (fehér könyv) kitöltve.

3. lépés: Kárfelmérés

Figyelem! Ezt a lépést többnyire el szokták felejtani az érintettek.

Kiket kell összehívni a kárfelméréshez?

A károsult, a méhegészségügyi felelős, valamint a területileg illetékes hatósági állatorvos jelenléte mindenképpen szükséges, a károk felvételéhez, ugyanakkor jelen lehet a vélelmezett károkozó, és a növényvédelmi felügyelő is, bár jelenlétük hiányában is lefolytatható az adatok felvételezése.

Mikor kell a kárfelmérést elvégezni?

A károk felvételét a káresemény észlelését követően 3-5 napon belül kell megtenni. Ha több napon át elhúzódó méhmérgezéssel szembesülünk, akkor a kárfelvételt a később is meg kell ismételni. A kár felvételezésénél a családok 10%-át kell megvizsgálni (ha az összes családszám 10 alatt van, akkor mindet).

Első körön naturáliákban (természetes mértékegységekben) kell rögzíteni a kár mértékét ebből szakember (a biztosító társaság által megbízott szakértő) ki fogja számolni a kár összegét.

4.lépés: Az ok-okozat feltárása

A mérgezéssel kapcsolatos eljárás végén a méhész, mint a káresemény bejelentője a megyei kormányhivatalon keresztül megkapja azt az ökotoxikológiai értékelést, amely a mérgezés kapcsán felállítható ok-okozat meglétét taglalja. Az ok-okozat fennállását azt jelenti, hogy egyazon hatóanyag megtalálható a méh és a növénymintákban egyaránt.

Ez az irat zárja le a hatósági eljárás folyamatát.

Összességében tehát az alábbi dokumentumok meglétére van szükség a kártérítés igényléséhez:

1. Hatósági mintavételi eljárás kezdeményezése során kitöltött jegyzőkönyvek, amelyek tartalmazzák a méhészet adatait, az észlelt tüneteket stb.
2. A hatóság által kiadott ökotoxikológiai szakvéleményt.
3. Az érintett felek által elkészített kárfelvételi jegyzőkönyvet és a biztosítási szakértő által kiszámított kár értékét.

Tóth Péter
OMME szaktanácsadó